

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/38/2012
Identifikačné číslo spisu:	4005201266
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2012
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:4005201266.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľa: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, Bratislava, proti odporcovi: Obvodný pozemkový úrad v Nitre, so sídlom Štefánikova trieda č. 88, Nitra, za účasti: 1/ D. I. G., H. 2/ Poľnohospodárske družstvo Ivanka pri Nitre, zast.: JUDr. Jiřím Stoklasom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Farská č. 25, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, o návrhu obchodnej spoločnosti PROFINEX engineering, s.r.o. so sídlom Horná č. 41, Banská Bystrica, zast.: JUDr. Martinom Kanásom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Školská č. 3, Nitra, o vstupe do konania podľa § 93 O.s.p., o odvolaní spoločnosti PROFINEX engineering, s.r.o. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č.k. 13Sp/25/2005-134 z 25. októbra 2011, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 25. októbra 2011 č.k. 13Sp/25/2005-134 p o t v r d z u j e .

Účastníkom a ani zúčastneným osobám právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Napadnutým uznesením krajský súd nepripustil, aby konania vedeného na krajskom súde pod sp.zn. 13Sp/25/2005 vo veci navrátenia vlastníctva oprávnenej osobe C. G., nar. X.X.XXXX (s úmrtím k X.XX.XXXX.) k pozemkom podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom sa ako vedľajší účastník zúčastnila obchodná spoločnosť PROFINEX engineering, s.r.o., Horná 41, Banská Bystrica.

2. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že práv vyplývajúcich zo zmluvy o postúpení pohľadávky sa bude môcť obchodná spoločnosť PROFINEX engineering, s.r.o. ako zmluvná strana domáhať v dedičskom konaní, ktoré zatiaľ po nebohom C. (ako druhý účastník uvedenej zmluvy) nie je ukončené.

3. Ďalej krajský súd zdôraznil, že uvedená spoločnosť nebola ani účastníkom správneho konania a v

zmysle ustanovenia § 205m ods. 3 O.s.p. sú účastníkmi súdneho konania len tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne. V správnom súdnictve nevystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi vedľajší účastník. Na strane odporcu v správnom súdnictve vždy vystupuje správny orgán, ktorého rozhodnutie súd preskúma na základe žaloby alebo opravného prostriedku. Na vstup spoločnosti do konania, ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu, ako sa výslovne domáhala, nebol v prejednávanej veci zákonný dôvod.

4. Uznesenie napadla spoločnosť PROFINEX engineering, s.r.o. včas podaným odvolaním, v ktorom namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. Uviedla, že do konania môže vedľajší účastník vstúpiť dvojakým spôsobom.

Podľa § 93 ods. 3 O.s.p. to môže byť z vlastného podnetu. Vtedy vstupuje do konania momentom, keď je súdu doručené písomné podanie o tom, že ako vedľajší účastník do konania konkrétny subjekt vstupuje, alebo momentom, keď sa tento úkon zachytí v zápisnici z pojednávania. Ak niektorý z účastníkov vznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníka, súd o nej rozhodne. V prípade ak vedľajší účastník do konania vstúpil a nikto to nenamietal, súd pokračuje v konaní.

5. Ďalej uvedená spoločnosť ako odvolateľ uviedla, že v súlade s § 246c ods. 1 O.s.p. je možné primerané použitie § 93 O.s.p. Súdna prax pripúšťa aj v správnom súdnictve uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka. Podľa názoru odvolateľa je právny názor krajského súdu, že v správnom súdnictve nevystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi vedľajší účastník nesprávny a napadnuté uznesenie je v rozpore s § 246c ods. 1 O.s.p.

Navyše z odôvodnenia mu nevyplýva, že by niektorý účastník podal námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, a preto nemal súd žiadny podklad na vydanie napadnutého uznesenia a vydal ho v rozpore s § 93 ods. 3 O.s.p. Na základe uvedeného odvolateľ navrhoval, aby odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil.

II.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) po preskúmaní napadnutého uznesenia jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je treba potvrdiť v zmysle § 219 O.s.p.

7. Odvolací súd zo spisu krajského súdu zistil, že odvolateľ svojím podaním zo dňa 3. augusta 2011 oznámil svoj vstup do konania podľa § 93 O.s.p. a zároveň požiadal o zaslanie písomnej informácie o stave konania. Uviedol, že má právny záujem na výsledku tohto konania, pretože C., nar. X.X.XXXX, (úmrtie k X.XX.XXXX), ktorý bol pôvodným účastníkom konania, postúpil odvolateľovi právo na náhradu za pozemky, vlastníctvo ku ktorým nemožno navrátiť podľa zák. č. 503/2003 Z.z., vyplývajúce z akéhokoľvek rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Nitre vydaného pod číslom 2004/00537-149/04-R, vrátane rozhodnutia zo dňa 5. apríla 2005.

8. Odvolateľ k podaniu pripojil kópie Oznámenia o postúpení práva na náhradu za nevydané nehnuteľnosti podľa zákona č. 503/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov zo 14. marca 2005 a z 11. apríla 2005, ktoré boli podpísané C..

Podľa § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerané ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 93 ods. 1 O.s.p. ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 3 O.s.p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

9. Najvyšší súd na tomto mieste predovšetkým odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej jasne vyplýva, že procesný inštitút vedľajšieho účastníctva nie je možné aplikovať v správnom súdnictve automaticky. V rozsudku Najvyššieho súdu sp.zn. 8SŽ/12/2012 zo dňa 16.októbra 2012 boli vyslovené nasledovné právne názory :

„Preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov má oproti prejednávaniu a rozhodovaniu súkromnoprávných sporov a aj nesporných konaní osobitnú povahu, ktorú reflektuje aj právna úprava správneho súdnictva. Z týchto dôvodov väčšina procesných inštitútov je v správnom súdnictve upravená osobitne a odlišne od všeobecného súdnictva. Použitie iných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prichádza do úvahy len analogicky na základe ustanovenia § 246c ods. 1 prvá veta OSP Primeranosť znamená obdobné použitie, t. j. analogickú aplikáciu všeobecných ustanovení OSP, . Primeranosť použitia týchto ustanovení je limitovaná účelom a cieľom správneho súdnictva (§ 244) a so zreteľom na tento účel ich treba aj aplikovať a vykladať.

Vedľajšie účastníctvo predpokladá spor (súkromnoprávny) a právny záujem na výsledku tohto sporu. Naproti tomu základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V preskúmaní konaní štátny orgán súdnej moci, ktorý je pánom zákona a zákonnosti („iura novit curia“), posudzuje „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí štátnych orgánov verejnej správy, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru (hoci aj s právnickým vzdelaním) do tohto vzťahu štátnych mocí, v záujme podpory „právneho názoru“ jednej z nich, je bez právneho významu (pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 197/07-44 z 21. februára 2008). Napriek tomu súdna prax nevylučuje uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka v správnom súdnictve , pričom vychádza z okolností prípadu (napr. Rs 22/2008 - rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. októbra 2007, sp.zn. 8SŽ/10/2007“.

10. Aj konajúci senát Najvyššieho súdu sa prikláňa k hore uvedeným právnym názorom. S prihliadnutím na široko koncipované vymedzenie účastníctva (až 4 rôznorodé skupiny) prostredníctvom zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) sa s vysokou pravdepodobnosťou zo súdneho prieskumu vylučuje procesná situácia osoby, ktorú by nebolo možné zaradiť do niektorej zo skupín účastníkov správneho konania. Z rímskej zásady „vigilantibus leges sunt scriptae“ (právo svedčí iba starostlivým) pre konajúci súd vyplýva záver, že ten, kto sa v konaní pred správnym orgánom nedomáha ochrany svojich práv, sa tak vzdal svojich práv v správnom konaní, tzn. že nemôže ani legitímne očakávať (s výnimkou opomenutého účastníka správneho konania vymedzeného prostredníctvom § 250 ods. 2 O.s.p.), že jej bude zachovaná možnosť uplatňovať tieto práva v konaní pred súdom.

11. Preto nezastupiteľným predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v súdnom prieskume podľa 5. časti O.s.p. je preukázanie dôvodného súkromno-právneho záujmu osoby na úspešnosti v spore u navrhovateľa alebo odporcu. O takýto právny záujem ide najmä vtedy, ak nie je možné vylúčiť, že budúce rozhodnutie správneho súdu vo veci zasiahne do existujúcich práv alebo povinností vyplývajúcich pre takúto osobu z hmotného práva.

12. Navyše je nutné v prejednávanej veci zdôrazniť aj tu neprehliadnuteľnú skutočnosť, že právnym podkladom na navrhovanie vedľajšieho účastníctva je zo strany odvolateľa tvrdené právo na náhradu k nepriznaným pozemkom, ktoré mal nadobudnúť na základe zmluvy o postúpení pohľadávky od nebohého C.. Je nepochybné, že v danom prípade ide o subjektívne verejné právo, ktoré bolo priznané individuálnym rozhodnutím konajúcim správnym orgánom po zistení, že pôvodný žiadateľ v reštitučnom konaní (tzn. pán C.) spĺňa verejnoprávne zákonné predpoklady, a tieto nepochybne sú tesne zviazané s jeho osobou.

13. Pokiaľ by za tejto situácie sa pripustil súkromnoprávny prevod takto individualizovane (tzn. v prospech konkrétneho žiadateľa) nadobudnutého subjektívneho práva s účinkami „ex nunc“ bez výslovnej opory v zákone na takéto konanie, potom by sa jednoznačne nenaplnila vôľa zákonodarcu.

14. Obdobný záver bol vyslovený v odbornej literatúre (najmä Nesrovnal, V. a Mazák, J.: Komentár k Občianskemu súdnemu poriadku, konkrétne komentár k ustanoveniam § 246c a § 246d, vydanie v roku 2004). Podľa nej súdna prax v správnom súdnictve pripúšťa uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka. Primeraná aplikácia § 93 O.s.p. je však problematická, pretože vedľajšie účastníctvo predpokladá spor (súkromnoprávny) a právny záujem na výsledku tohto sporu. Vhodnejšie by bolo upraviť vedľajšie účastníctvo v správnom súdnictve priamo v piatej časti O.s.p. Základným predpokladom by malo byť, aby vedľajší účastník bol takým účastníkom už v konaní, v ktorom bolo vydané preskúmané rozhodnutie.

15. Na druhej strane nie je možné takýto záver vykladať ako absolútny, lebo v inom prípade (napr. zmluvné postúpenie výkonu práva poľovníctva podľa § 16 ods. 1 zákona č. 23/1962 Zb. o poľovníctve) zákonodarca „expressis verbis“ kladie dôraz na súkromno-právny prevod verejného práva.

Podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný navrhovateľ má právo na náhradu trov tohto konania, čo v tomto súdnom prieskume nenastalo.

17. Vo vzťahu k možným nárokom na náhradu trov konania zúčastnených osôb v konaní podľa 3. hlavy si Najvyšší súd v zmysle § 250m ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. osvojil extenzívny výklad ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré toto právo však priznávajú iba aktívnym účastníkom súdneho konania, kam nepriamo priradujú iba navrhovateľa a odporcu. Najvyšší súd preto už dlhodobo deklaruje, že právo na náhradu trov súdneho konania prislúcha pri splnení ďalších podmienok aj zúčastneným osobám.

18. Nakoľko však v prejednávanej veci zúčastnené osoby neprodukovali argumentáciu v prospech vysloveného odvolacieho rozsudku, nie je možné jej priznať právo na náhradu trov na základe princípu úspešnosti v konaní.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný (§ 246c ods. 1 O.s.p.).